

การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การปฏิรูปภาครัฐเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์

พัฒนาอย่างยั่งยืน

- มุมมองเชิงสิ่งแวดล้อม — ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในระยะยาว
- มุมมองเชิงการเมืองการจัดการ — การมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม
- มุมมองเชิงการเงิน/เศรษฐกิจ - ไม่เกินกำลังความสามารถทางการเงินที่เป็นอยู่ (ไม่ใช่แค่เท่าที่มีอยู่)
- มุมมองเชิงโครงสร้างสังคม - สร้างพื้นฐานและศักยภาพที่มั่นคงในทุกระดับโดยเฉพาะระดับรากหญ้า

เป้าหมายในภาพรวม

- การสร้างความเข้มแข็งระดับรากหญ้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม
- การสร้างระบบการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ โดยชุมชน
- การสร้างความเข้มแข็งในระดับครอบครัว
- การสร้างเศรษฐกิจที่มีสมดุลย์ระหว่างการบริโภคในประเทศ และระหว่างประเทศ
- การสร้างภูมิคุ้มกัน ทางปัญญาของทุกส่วนในสังคม

เป้าหมายในภาพรวม

- การสร้างกลไกรัฐที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงระดับโลก สามารถสังเคราะห์นโยบายที่เหมาะสม
- การสร้างหน่วยงานรัฐที่เข้าใจและสามารถร่วมสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- บริการสังคมที่มีประสิทธิภาพ
- ระบบพื้นฐานเพื่อรองรับดูแลผู้อ่อนแอหรือเสียเปรียบในสังคม
- การสร้างระบบการเงินระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นสำคัญ

- การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- การสร้างระบบบริการสังคมที่มีประสิทธิภาพ
- การสร้างกลไกภาครัฐที่มีเป้าหมาย และความรู้ใน
การสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- การสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญา

การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

- สมดุลย์ ระหว่างเกษตรทางเลือก/เกษตรผสมผสาน กับ เศรษฐกิจกระแสหลักที่มุ่งผลิตสินค้าเกษตรเพื่อส่งออก
- การดูแลทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน กับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน
- การกระจายอำนาจ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ระบบบริการทางสังคม — การประกันสุขภาพที่ยั่งยืน(1)

- รัฐเป็นหลัก แต่ต้องมีแหล่งเงินที่มั่นคง
- กำกับการให้บริการเพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย
- ยึดหยุ่นตามความต้องการและกำลังซื้อ แต่ไม่เกิดมาตรฐานสองระดับในปัจจุบันสำคัญ
- มีกลไกดูแลกติกากลางที่มีความรู้ เท่าทัน และมีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ระบบบริการทางสังคม — การประกันสุขภาพที่ยั่งยืน(2)

- สร้างระบบข้อมูลที่ดี และใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ
- ระบบบริการที่ไม่มุ่งกำไร
- สร้างความเชื่อมั่นในระหว่างผู้ให้ และผู้รับบริการ
- สร้างความร่วมมือจากประชาชน

พัฒนาทางเลือกเชิงระบบ (ไม่ทุกคน หรือไม่ทุกโรค)

- ใช้ระบบเงินออมรายบุคคล คู่กับการกำหนดราคาบริการ และภาระร่วมจ่ายของรัฐ
- สร้างหลักประกันโดยเน้นบริการที่มีค่าใช้จ่ายสูง
- สร้างระบบที่ดูแลเฉพาะบริการเชิงรุกระดับต้น (สร้างสุขภาพ และป้องกันโรค) และบริการที่มีค่าใช้จ่ายสูง
- ให้ความคุ้มครองครบทุกด้านเฉพาะผู้มีรายได้น้อย

การสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาของสังคม

■ ระบบสื่อสารมวลชน

- สร้างจิตสำนึกของการบริโภคที่เหมาะสม
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- สร้างความรู้เท่าทัน และการรู้จักวิเคราะห์แยกแยะ และหาทางเลือก

■ ระบบการศึกษา(ทั้งระดับพื้นฐาน และระดับอุดมฯ) ที่เน้นการสร้างพื้นฐานความรู้จริง การรู้จักหาความรู้ และวิเคราะห์แยกแยะ

■ ระบบวิจัย และการจัดการความรู้ในองค์กรต่างๆของสังคมเพื่อสร้างการเรียนรู้ในองค์กร

บทบาทภาครัฐกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- พัฒนานโยบาย และยุทธศาสตร์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (ผสมผสาน หรือหาจุดสมดุลระหว่างการะแสหลัก และกระแสทางเลือก)
- สร้างความเป็นเจ้าของร่วมกันในทุกภาคส่วนของสังคม (สร้างเป้าหมายร่วมในทุกภาคส่วน)
- บริหารจัดการเพื่อระดมความร่วมมือในการดำเนินการด้านต่างๆ (หาทางเลือกที่เหมาะสม เปรียบเทียบความขัดแย้ง ฯลฯ)

บทบาทภาครัฐกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- สร้างศักยภาพ และเสริมพลังของทุกภาคส่วนเพื่อดำเนินการสู่เป้าหมายร่วมกัน
- ติดตามประเมินผล และใช้ข้อมูลเพื่อปรับยุทธศาสตร์ และบทบาทของทุกภาคส่วนในสังคม
- สร้างกลไก และกติกากลาง(ทั้งในประเทศ และที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ) ที่จำเป็นและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการทำงานของภาครัฐ(1)

- กระบวนการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ ที่อยู่บนฐานของความรู้ (การจัดการความรู้ และหน่วยจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพในองค์กร โดยเฉพาะหน่วยนโยบายและยุทธศาสตร์)
- กระบวนการทำงานที่สร้างภาคี และยึดหลักการมีส่วนร่วม
 - เลิก top down, one size fits all และเปิดโป๊ปติดโป๊ป
 - รับฟังและเรียนรู้ความต้องการของภาคี
 - สร้างระบบจัดการที่มุ่งผลงาน แต่ยืดหยุ่นในรายละเอียด (ระบบประเมินผลงาน ,ระบบงบประมาณ, ฯลฯ)

การปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการทำงานของภาครัฐ(2)

- กระบวนการสร้างศักยภาพ และเสริมพลังภาคี
 - การให้ความรู้ที่จำเป็น
 - การจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมจากการทำงานร่วมกัน
 - สนับสนุนทรัพยากร โดยการกำหนดร่วมกันกับภาคี
- กระบวนการเจรจาต่อรองระหว่างประเทศ
 - คู่ครองทรัพยากรสินทางปัญญา กับ ผลกระทบต่อสุขภาพ
 - การเปิดเสรีตลาดบริการสุขภาพ
 - การกีดกันทางการค้าในรูปแบบใหม่ที่ใช้อ้างด้านสุขภาพ

การปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการทำงานของภาครัฐ(3)

- กระบวนการติดตามการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม
เพื่อนำสู่การปรับเปลี่ยนระบบ ตลอดจน นโยบาย
และยุทธศาสตร์

การพัฒนาระบบสำคัญในกลไกภาครัฐ(1)

- กลไก และกระบวนการพัฒนานโยบายอย่างมีส่วนร่วม
- กระบวนการจัดทำแผนงานที่สามารถกำหนดเป้าหมายใหญ่ โดยไม่ลงไปรายละเอียดจนเกินไป
- กลไกการทำงานร่วมกับภาคีโดยเฉพาะในระดับรากหญ้าที่มีความยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพ
- กลไก และกระบวนการงบประมาณที่มุ่งผลงาน และไม่ติดกับรายละเอียด

การพัฒนาระบบสำคัญในกลไกภาครัฐ(2)

- กลไกระบบข้อมูลข่าวสารที่พัฒนาจากฐานการจัดการความรู้เพื่อพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ และประเมินผลงานภาพรวม ไม่ใช่การติดตามความก้าวหน้าในรายละเอียดของแผนงานโครงการที่กำหนดโดยหน่วยงานภาครัฐ
- กลไกและระบบงบประมาณที่สนับสนุนการสร้างความรู้ใหม่จากการทำงานร่วมกัน (การจัดการวิจัยแบบใหม่ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน)
- กติกากลางที่สำคัญ ที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันแก่สังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ และปัญญา

การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ไม่ใช่แค่เรื่องการผลิตโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
หรือการสร้างระบบหรือโครงการบริการทางสังคมหลากหลายประเภท

แต่การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้

ต้องสร้างความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในสังคม
โดยเฉพาะระดับ ชุมชน (ซึ่งจะช่วยส่งผลถึงระดับครอบครัว)
และภูมิคุ้มกันสังคมที่อยู่บนฐานความรู้เท่าทันและการมีปัญญา

การสร้างความเข้าใจ และความสามารถ
ตลอดจนปรับกลไก และระบบการทำงานของภาครัฐ
เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม
สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ